

Matic Gobec,
Jernej Zupančič, Marta Bon

Nekatere geografske značilnosti selitev slovenskih športnikov in športnih delavcev

Izvleček

Prispevek analizira selitve slovenskih športnikov in športnih delavcev. Športniki in športni delavci spadajo v posebno socialno skupino, za katero je značilna visoka stopnja mobilnosti. Selitve predstavljajo del njihovega vsakdana. Za športne selivce so značilne tako začasne kot tudi stalne selitve; pri slednjih se morajo udeleženci soočiti ali s naturalizacijo ali z asimilacijo v novem okolju, medtem ko je pri začasnih selitvah zadostna le prilagoditev. V študiji smo se osredotočili na krajevno in časovno komponento športnih selitev. Podatke smo pridobili prek spletne ankete, poslana slovenskim športnikom in športnim delavcem, športnim organizacijam ter klubom, s katerimi smo predhodno vzpostavili stike. Študija ugotavlja visoko mobilnost slovenskih športnih selivcev; poleg najpogostejših dnevnih in tedenskih selitev so zelo pogoste tudi sezonske selitve. Glavna ciljna območja selitev slovenskih športnikov in športnih delavcev so razpršena predvsem znotraj Evrope, vendar so navzoča tudi drugod po vsem svetu. Te selitve imajo torej globalno razsežnost in tendenco rahlega povečevanja.

Ključne besede: družbena geografija, selitve, šport, Slovenija.

Selected geographical characteristics of migration of Slovenian athletes and sports workers

Abstract

The contribution is analyzing the migration of Slovene athletes and sports professionals. Athletes and sports professionals represent a particular social group, which is characterized by a high degree of mobility. The migrations are a part of their everyday life. For sport migrants are common to both temporary and permanent migration. In the last case, the participants must face the naturalization or assimilation in a new environment, while among the temporary migrants' adjustments are sufficient. The study focused on the place and time component of sports migration. The main working method was an online survey sent to Slovene athletes and sports professionals, sports organizations and clubs, with which there were established contacts previously. The main results of the study show a markedly high mobility of Slovene sports migrants. In addition to the most common daily and weekly migration, the seasonal migrations are also very common. The main target areas for immigration of Slovene athletes and sports workers are dispersed primarily within Europe, but are also present in other parts of the world. These migrations therefore have a global dimensions and have slight tendency to increase.

Keywords: social geography, migration, sport, Slovenia.

■ Uvod

Ljudje se selijo že od nekdaj, v zadnjih letih pa so selitve še bolj prisotne in izrazite. Na izredno intenzivnost selitev vpliva več dejavnikov; predvsem globalizacija in razvoj dobrih prometnih, še posebej letalskih povezav, v zadnjih letih pa tudi gospodarske in druge krize v sodobni družbi. Globalizacija je imela močan vpliv tako na strukturo moderne družbe kot tudi na delovno silo, saj so globalne selitve delavcev postale nekaj vsakdanjega. Tudi šport se kot eden izmed osnovnih gradnikov družbe ni mogel upreti čarom globalizacije. Ti vzorci so se prenesli tudi na športnike in športne delavce, ki so se začeli vsakodnevno soočati s selitvami. Športniki in športni delavci tako niso bili več omejeni samo na notranje selitve, ki so običajno potekale med domačim krajem in lokacijo treninga, tekme, delovnim mestom itd. Začeli so se seliti na daljše razdalje, zunaj meja domače države, iz kontinenta na kontinent. Delovni trg se je povečal, podpisane so bile prve mednarodne športne pogodbe, igralci so zaigrali za tuja moštva in ob naturalizaciji zaigrali tudi za tuje reprezentance. Podnebje oziroma sezonska omejenost nista bili več nepremagljivi oviri, saj so lahko npr. zimski športniki poleti trenirali na južni polobli. Vendar učinki selitev niso bili vedno samo pozitivni. Uspešnost njihove kariere je tako postala v veliki meri odvisna tudi od selitev. Športniki in športni delavci spadajo v posebno socialno skupino, za katero je značilna visoka stopnja mobilnosti. Za njih so značilne takočasne ali krožne selitve kot tudi sezonske in stalne selitve ter z njimi povezani procesi asimilacije ali pa naturalizacije (Carter, 2013).

Tudi slovenski športniki in športni delavci niso ostali imuni na selitve ter se tako kot ostali športni selivci vsakodnevno soočajo z njimi. V študiji se osredotočamo predvsem na geografski vidik selitev slovenskih športnih selivcev. Osvetljujemo ali uvajamo pa tudi poslovenjen izraz *selivec*. V Sloveniji v športu (Bon idr., 2016; Doupona Topič in Bon, 2008; Bon, Zakrajšek, Doupona Topič, 2015); in v večini migracijske znanstvene literature se je do sedaj v glavnem uporabljal izraz *migrant* in *migracije*, iz angleške besede *migration* (selitev).

■ Predmet in problem

Selitve imajo različne vzode in posledice; učinke selitev pa delimo na (Zupančič,

2013): demografske in prostorske učinke; socialnogospodarske učinke; etnične in kulturne učinke; pospeševanje medregionalnega sodelovanja. Poleg vrste drugih učinkov imajo lahko selitve pomemben vpliv na gibanje števila prebivalcev. Velik vpliv imajo pa na celotno družbeno in gospodarsko dogajanje; vse večji vpliv selitev je zaznati na področju športa.

Selitve v športu

Selitve športnikov in športnih delavcev tako doma kot v tujini veljajo za dokaj neraziskano področje. Kljub dokaj obširni zbirki virov in literature raziskave selitev teh vrst ostajajo na relativno začetni stopnji v primerjavi z drugimi področji v športnem proučevanju (Maguire, 2004). Med najpomembnejše avtorje spada Joseph Maguire, ki se je ukvarjal s selitvami nogometašev, košarkarjev, kanadskih hokejistov, igralcev ameriškega nogometa in kriketa. V nogometu je največ migracijskih raziskav (npr.: Magee in Sugden, 2002; Darby, 2002). Z mobilnostjo atletov sta se ukvarjala Connor in Griffin (2009), Agergaardova pa se je posvečala selitvam danskih rokometošev (Agergaard, 2008).

Globalizacija je občutno vplivala na strukturo moderne družbe kot tudi na delovno silo, saj so globalne selitve delavcev postale nekaj vsakdanjega. S komercializacijo in globalizacijo športne industrije pa so se ti vzorci prenesli tudi na športnike in športne delavce (Lee, 2010). Šport vse bolj postaja del globalnega trga, ki išče gladiatorje vseh vrst za iskanje najrazličnejših presežkov. Športniki in športni delavci pa predstavljajo nov tip delavcev, ki množicam prodajajo sposobnost ustvarjanja vrhunskega spektakla. »Vsi vrhunski športniki na najvišjem nivoju so profesionalni igralci v t. i. predstavi mišic« (Wagg idr., 2009). Vrhunski športni delavci in športniki so samo še en primer visoko kvalificirane delovne sile, vpletene v lokalno, nacionalno, globalno, tehnološko, politično in ekonomsko stanje, mednarodne korporacije ter njihovo politiko. Status in vrednost športnikov in športnih delavcev na trgu delovne sile določajo zahtevni fizični in psihični kriteriji. Za dosego svojega cilja pa so športni selivci pripravljeni narediti vse. Odlikujeta jih etika, trdo delo in njihov zmagovalni pristop (ang. *win at all costs*) (Maguire, 2008).

V sodobni športni kulturi športni tokovi vedno bolj premikajo geografske, politične, kulturne, etnične in ekonomske meje. Selitve lahko trajajo le nekaj ur ali dni ali tudi

več sezon, let. Povečujoča prilagodljivost svetovnega trga delovne sile je vplivala na spremembo selitvenih vzorcev iz tradicionalnih selitev do bolj prehodnih oziroma začasnih oblik selitev visoko kvalificiranih delavcev (Beaverstock, 2005). To velja tudi za športnike kot športne delavce, kjer želja po hitrem, velikem finančnem prilivu in iskanju donosnih pogodb vpliva na začasnost njihovih selitev (Elliott in Maguire, 2008).

Zaradi globaliziranosti športnih selitev lahko z lahkoto prepoznamo vzorce gibanja športnih selivcev iz države darovalke v državo gostiteljico (Maguire idr., 2002; Eliot in Maguire, 2008). Izoblikovali so se trije tipični mednarodni tokovi športnih selivcev. Prvega lahko poimenujemo selitev sever-sever (ang. *North-North migration*), kjer prihaja do selitev med zahodnoevropskimi (državami EU), severnoameriškiimi državami in Japonsko. V drugi tok ali t. i. selitev jug-sever (ang. *South-North migration*) so vključeni športniki in športni delavci, ki se selijo iz manj razvitih držav v razvite države Severne Amerike, Evrope in na Japonsko. Tretji tok dopolnjujejo mednarodne selitve mladih športnikov (Andreff, 2009). V današnjem času pa se vedno pogosteje pojavljajo selitve športnikov v naftno bogate arabske države.

Doživljanje selitev se razlikuje od posameznika do posameznika (Elliott in Maguire, 2008). Vzroki in motivi za selitve športnikov in športnih delavcev so večplastni. Tako nikakor ne smemo reči, da obstaja samo en razlog za selitve. Med vzroke in motive lahko štejejo tako ekonomske, politične, zgodovinske, geografske, socialne, kulturne, družinske kot tudi osebne dejavnike. Vendar večina ljudi še vedno trdno verjame, da športniki in športni delavci največji motiv za selitev vidijo v denarju. Na splošno se lahko strinjamo z izjavo, da so »selitve v športu močno povezane s politiko in gospodarstvom, v kateri so zakoreninjene borbe za prevlado v svetovnem športnem sistemu« (Maguire idr., 2002)). Vendar se moramo zavedati, da poleg finančnih vzrokov med športniki in športnimi delavci obstaja tako želja po preizkušanju lastnih sposobnosti in dokazovanju proti najboljšim na tem svetu, kot tudi potreba po doživljanju kulture in okolja v drugih državah tega sveta.

Večini športnim selivcem potovanja iz enega kulturnega okolja v drugo ne povzročajo težav. Vendar pa obstajajo tudi takšni, ki se selitvami ne soočajo najbolje in tako med potovanjem doživijo kulturni šok. Do-

ločeno število športnih selivcev se sooča z domotožjem in osamljenostjo (Maguire in Pearton, 2000).

Lee (2010) meni, da je proučevanje športnih selitev v današnjem globaliziranem svetu preveč tradicionalno ter se še vedno oklepa ustaljenih in zakoreninjenih metod proučevanja. Tako je v športne selitve uvedel nov pojem, t. i. zunanjo selitev (ang. *out-migration*). To je nekakšen obratni vzorec selitev. Pri tem gre za športne selitve, ki potekajo iz države gostiteljice v druge države. Večina športnih selivcev bi se zaradi dobrih pogojev v državo gostiteljico priselila, medtem ko pri zunanjih selitvah velja ravno nasprotno. Športniki in športni delavci, ki živijo v tej državi, se namreč iz nje izseljujejo. V preteklosti so bi bili ti športni selivci označeni kot »nižje kategorijski«, vendar danes velja ravno obratno. Izseljujejo se namreč tudi vrhunski športniki in športni delavci. Za primerjavo, ameriška nacionalna košarkarska liga NBA (ang. *National Basketball Association*) velja za najboljšo košarkarsko ligo na svetu, pa vendar se določeni igralci z uspešno kariero v NBA odločijo igrati v Evropi ali drugod po svetu (Lee, 2010). Poleg tega se vedno več športnikov in športnih delavcev seli v z nafto bogate arabske države. Kot drugi primer Lee (2010) navaja trgovanje s poceni tujimi športniki. Njihova cena je veliko nižja kot cena športnikov na domačem tržišču. Klubi v kriznih časih s temi dejanji zmanjšujejo stroške. Poleg tega pa lahko tuj športnik dvigne kvaliteto kluba (Lee, 2010). Ta primera kažeta na to, da trenutni vzorci v športnih selitvah potekajo nekoliko drugače, kot so potekali v preteklosti. V Sloveniji je bilo na področju selitev športnikov največ narejenega v rokometu (Bon idr., 2016; Doupona Topič in Bon, 2008)

Namen študije je proučiti geografske značilnosti selitev slovenskih športnikov in športnih delavcev. Študija se osredotoča na časovno komponento selitev (dnevne, tedenske, mesečne, sezonske in celoletne selitve) in na krajevno komponento selitev (tujina in domače okolje).

Metode

Študija je vključevala tako teoretično kot empirično raziskovanje. Uporabljene so bile različne raziskovalne metode, saj je področje proučevanja selitev izrazito interdisciplinarno. Metode so obsegale pregled in proučitev obstoječih virov in literature (primarni in sekundarni viri), vzpostavitev stika s športnimi organizacijami, klubi, športniki

in športnimi delavci, metodo spraševanja preko izdelave in analize rezultatov anket. Rezultati so predstavljeni z izdelavo kart in preglednic. Pri tem so bila uporabljene programi ArcMap, Adobe Illustrator in Adobe Photoshop. Empirična raziskava je bila opravljena z anketnim vprašalnikom (Gobec, 2013), ki je bil s pomočjo spletne aplikacije Google Docs objavljen na spletu: <https://docs.google.com/spreadsheet/viewform?formkey=dHNoZXh1SGgyYUdCUGFCQmU5cndBOGc6MQ#gid=0>.

Anketni vprašalnik je obsegal 19 vprašanj odprtega in zaprtega tipa. Prvi sklop so sestavljale socio-demografske značilnosti (spol, starost, izobrazba, športna panoga itd.), v drugem sklopu pa so se vprašanja navezovala na krajevne in časovne komponente selitev.

V obdobju med 12. 7. 2012 in 21. 5. 2013 je bilo tako razposlanih preko 800 spletnih vprašalnikov. V tem času smo pridobili 342 odgovorov. Zaradi nejasnih ali nepopolnih odgovorov smo izločili 22 anket. V obdelavo in analizo (programa SPSS in Excel) je bilo tako vključenih 320 anket. V obdelavo in analizo so vključeni registrirani/kategorizirani vrhunski in poklicni ali profesionalni slovenski športniki. V analizo smo vključili tudi vrhunske športnike, ki se ukvarjajo s t. i. akcijskimi ali ekstremnimi športi (ang. *action, extreme sports*), vendar niso registrirani pri nacionalnih panožnih športnih zvezah. Vključeni so tudi slovenski športni delavci – posamezniki s športno izobrazbo, ki delujejo v tujino kot člani strokovnih ali organizacijskih teamov.

V analizo je bilo vključenih 320 slovenskih športnikov in športnih delavcev iz 38 športnih panog. Večino je zastopala moška populacija s skoraj 80 % (255). Med njimi je bilo 187 (73 %) športnikov in 68 (27 %) športnih delavcev. Med športnimi delavci je vprašalnik rešilo 53 (77,9 %) trenerjev, 14 (20,6 %) učiteljev in en funkcionar.

Rezultati in razprava

Preučevani vzorec

Povprečna starost anketirancev je znašala 27 let (26,83 let). Najmlajši izmed vprašanih je imel 15, najstarejši pa 63 let. Več kot polovica vprašanih (54,4 %) je bila starih med 15 in 25 let. Sledile so jim starostne skupine od 26 do 35 let (32,4 %), od 36 do 45 let (8,8 %), od 46 do 55 let (3,4 %) in skupina s starostjo nad 56 let (0,6 %). Največ anketirancev

je bilo starih 21 let (9,1 %). Tudi povprečna starost moških anketirancev je znašala 27 let (26,99 let). Največ moških anketirancev je bilo starih 22 let (8,2 %). Moški športniki so bili povprečno stari 24 let (24,39 let), moški športni delavci pa 34 let (34,15 let). Največ moških športnikov je bilo starih 21 let (8,6 %), moških športnih delavcev pa 28 let (8,8 %). Najmlajši športnik je imel 15, najstarejši pa 49 let. Najmlajši športni delavec je bil star 20, najstarejši pa 63 let.

Kot lahko razberemo iz podatkov, so tako športnice kot športniki v povprečju mlajši od športnih delavk in delavcev. Pri ženskah razlika v letih šteje 9, pri moških pa 10 let. Kar 75 % športnic in 66 % športnikov je bilo starih med 15 in 25 let. Večina športnih delavk in delavcev (44 oziroma 46 %) je štela od 26 do 35 let.

Izobrazbena sestava vprašanih je izjemno raznolika. Več kot polovica vprašanih (54,4 %) je imela vsaj srednješolsko ali gimnazijsko izobrazbo. Sledijo jim vprašani z univerzitetno (23,4 %), višješolsko (9,7 %) in poklicno izobrazbo (9,4 %). 2,5 % vprašanih je dokončalo osnovno šolo, 0,9 % specializacijo ali magisterij, dva vprašana (0,6 %) pa doktorat.

V analizo je bilo zajetih 38 športnih panog. Največji delež s 15,6 % so predstavljali športniki in športni delavci v rokometu. Sledijo jim nogomet (11,6 %), alpsko smučanje (10,3 %), košarka (9,7 %), hokej na ledu (8,4 %), odbojka (6,3 %), smučarski skoki (5,3 %), atletika (4,4 %), strelstvo (4,1 %), deskanje na snegu (2,2 %) itd.

Vprašani moški so se udeleževali v 35 (92,1 % vseh športnih panog), ženske pa v 21 različnih panogah (60 % vseh športnih panog). Med žensko populacijo prevladuje rokomet s 24,6 %. Sledijo mu alpsko smučanje (13,8 %), strelstvo in smučarski skoki z 10,8 %, športna gimnastika, namizni tenis in atletika s 4,6 % ter vadba, plavanje in odbojka s 3,1 %. Kot zanimivost naj omenimo, da se nobena izmed anketiranih žensk ne ukvarja z nogometom. Moški odgovori so bili sledeči: nogomet (14,5 %), rokomet (13,3 %), košarka (12,2 %), hokej na ledu (10,6 %) in šele na petem mestu alpsko smučanje z 9,4 %. Sledijo jim odbojka (7,1 %), atletika (4,3 %), smučarski skoki (3,9 %) ter strelstvo in deskanje na snegu z 2,4 %.

Analiza selitev

Za dnevno selitev je odločilna časovna determinanta; to je, da se udeleženelec v istem dnevu vrne, praviloma po isti poti, na svoje

bivališče (naslov, stanovanje, lokacija...). Razlog poti je delo, služba ali drugi relativno stalen nagib ali razlog prostorskega premikanja. Torej časovna (enodnevna) določenost, relativno enostaven prostorski vzorec gibanja (in uporaba prometnih sredstev, poti itn.) so za to odločilni - poleg prevladujočega motiva (delo, šola, s tem tudi šport, treningi itn).

Z dnevnimi selitvami se sooča 39,7 % anketiranih. 36,3 % anketirancev se seli tedensko, 14,7 % sezonsko, 5 % mesečno in 4,4 % letno.

Če primerjamo pogostost selitev glede na spol, ugotovimo, da se 41,6 % moških in 32,3 % žensk dnevno sooča s selitvami. Tedensko se seli 35,7 % moških in 38,5 % žensk. Na mesečni in sezonski ravni se ženske selijo pogosteje (10,8 % oziroma 16,9 %) kot moški (3,5 % oziroma 14,1 %). Celoletne selitve pa so s 5,1 % pogostejše pri moških.

Tudi večina športnikov in športnih delavcev se sooča z dnevnimi (41,7 % oziroma 41,2 %) in tedenskimi selitvami (36,9 % oziroma 32,4 %). Razmeroma velik odstotek športnih delavcev (19,1 %) in športnikov (12,3 %) pa tudi s sezonskimi selitvami.

Zanimivi so tudi rezultati primerjave pogostosti selitev med športnicami in športnimi delavkami. Pri športnicah v ospredju niso dnevne selitve (29,8 %), ampak tedenske z 48,9%. Pri športnih delavkah pa prevladujejo dnevne in sezonske selitve, obojne z 38,9 %. Celoletne selitve so redke (športnice 2,1 %) oziroma jih ni (športne delavke 0 %).

Povprečna prepotovana razdalja (Slika 1), ki jo anketirani prepotujejo, ko se odpravijo na trening, tekmo, delo itd., znaša okoli 170 km (169,4 km). Največ anketirancev (12,2 %) je sicer odgovorilo, da povprečno prepotujejo 100 km. Najkrajša povprečna razdalja znaša 1 km, najdaljša pa 1500 km. V splošni in športni praksi zaradi določenih okoliščin obstajajo tudi selitve na zelo kratke razdalje (npr. tudi čezmejne iz Gorice v Novo goričo), a večinoma obravnavamo daljše.

Če odgovore razdelimo v različne skupine glede na povprečno prepotovano razdaljo, ugotovimo, da 43,4 % vprašanih povprečno opravi od 1 do 50 km. 21,9 % vprašanih povprečno prepotuje od 51 do 100 km, 15 % od 101 do 250 km, 12,8 % vprašanih od 251 do 500 km in 6,3 % od 501 do 1000 km. Nekateri vprašani (0,6 %) pa povprečno prepotujejo tudi več kot 1000 km. Kot vidimo, se odstotek vprašanih z razdaljo zmanjšuje.

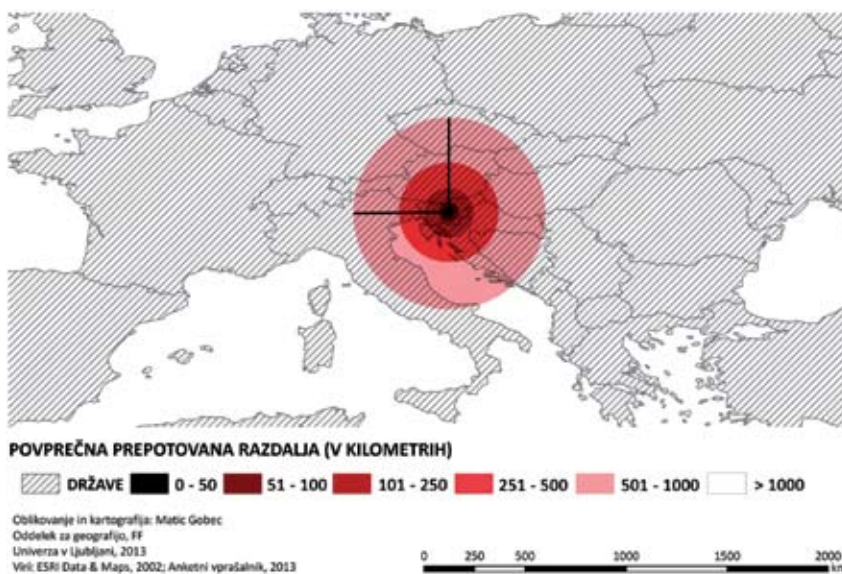
Slika 1. Povprečna prepotovana razdalja (Gobec, 2013).

Z analizo prepotovanih razdalj (Slika 2) ter primerjavo športnikov in športnih delavcev je ugotovljeno, da se na razdalji od 1 do 50 km giblje za 12,2 % več športnikov (46 %) kot športnih delavcev (33,8 %), medtem ko razdaljo od 51 do 100 km v povprečju prepotuje 14,2 % manj športnikov kot športnih delavcev. Kar 19,1 % športnih delavcev in 10,7 % športnikov povprečno prepotuje 100 km. Nekaj več kot desetina (12,8 %) športnic v povprečju prepotuje 5 km, 5,6 % športnih delavk pa 100 km. Povprečna prepotovana razdalja športnic je tako nekoliko nižja (137,7 km). Skoraj polovica športnic (48,9 %) se giblje v območju od 1 do 50 km, 21,3 % pa v območju od 51 do 100 km. Odstotek športnih delavk, ki se v povprečju gibljejo na razdalji od 1 do 50 km, je za 10 % nižji od športnic, njihova povprečna (Slika

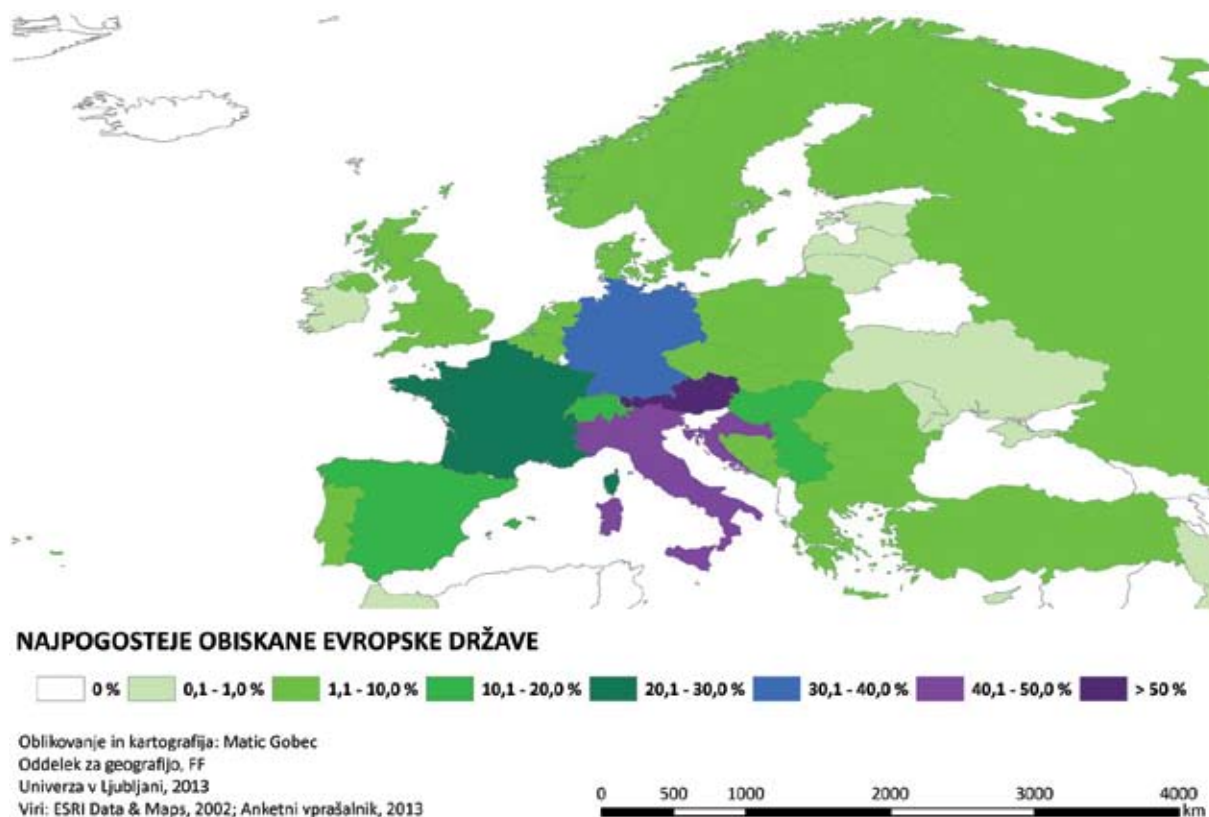
2) prepotovana razdalja pa je okoli 155 km (154,7 km).

Med desetimi najpogostejše obiskanimi državami (Slika 3) je pri športnicah v ospredju Nemčija s 45,9 %. Sledijo ji Italija (42,6 %), Avstrija (41 %), Hrvaška (32,8 %), Francija (24,6 %) itd. Pri športnih delavkah pa na vrhu lestvice zasledimo Avstrijo s 16,4 %. Sledita ji naša zahodna soseda Italija (11,5 %) in Hrvaška (9,8 %). 1,6 % športnih delavk pa je določen čas preživel in delalo tudi v ZDA.

151 ali 52,1 % vprašanih je zaradi dela, treninga, tekmovanja, nastopanja za določen klub ipd. v tujini preživel več časa. Torej tisti športni selivci, ki so v tujini preživeli vsaj mesec dni in več. Med njimi je bilo 53,3 % moških in 47,5 % žensk. Odstotek športniki, ki so bili od doma odsotni več časa, znaša

Slika 2. Kartografski prikaz povprečne prepotovane razdalje s središčem v Sloveniji (v kilometrih); vir podatkov: ESRI Data & Maps, 2002; Gobec, 2013).

Slika 4. Najpogosteje obiskane evropske države (Gobec, 2013). Vir podatkov: ESRI Data & Maps, 2002; Gobec, 2013).

53,9 %, odstotek športnih delavcev pa 51,6 %. Kar 75 % športnih delavk je v tujini preživel vsaj mesec dni, medtem ko je ta delež pri športnicah precej nižji in znaša 37,8 %.

Zaključek

V splošnem je človek *homo migrans* – seli se človek. Selitve so star pojav – toliko kot človeštvo. Tekom zgodovine se je selitev povečevala skladno z razvostjo prometnih sredstev in prometnic na eni ter naraščanjem motivov/razlogov za selitev in razpoložljivimi informacijami, ki potrebe prenaša ali pa jih sploh ustvarja, na drugi strani. Lagodnost sodobnih letalskih povezav sedaj močno vpliva na selitvene tokove. Pri tem je treba najprej izpostaviti, da je selitev – čeprav je videti preprosta – v resnici zelo zapleten demografski dogodek. Razčleniti ga je mogoče na tri časovne faze (pred selitvijo, med njo in po nje) ter ji dodati še četrto, to je čas povratne selitve. Prav slednja je zelo značilna za določene poklicno definirane skupine selitev, med katere sodijo tudi športniki in športni delavci.

Selijo se tako moški kot ženske, vendar na podlagi našega vzorca lahko sodimo, da moški v športu še vedno prevladujejo. Anketo je izpolnilo skoraj štirikrat več moških kot žensk. Zastopanost športnikov in športnih delavcev med spoloma pa je razporejena dokaj enakomerno. Ne glede na spol so športniki v povprečju za deset let mlajši od športnih delavcev.

Večji del slovenskih športnikov in športnih delavcev se s selitvam sooča dnevno in tedensko. S tem potrjujejo tezo: »Selitve predstavljajo del vsakdana slovenskih športnikov in športnih delavcev.« Večina vprašanih se sooča s sezonskimi, mesečnimi in tedenskimi selitvami v tujino. Okoli 10 % vprašanih pa še ni nikdar delalo, tekmovalo ali treniralo v tujini. V povprečju največ športnikov in športnih delavcev v tujini preživi 7 dni na leto. Slovenski športni selivci se najpogosteje (Slika 3) selijo v sosednje in bližnje evropske države (Avstrija, Italija, Hrvaška, Nemčija, Francija itd.), vendar so v manjšem številu prisotni po celem svetu. Proučevani selivci so se selili v 56 različnih držav po vsem svetu. Ne glede na spol med športniki in športnimi delavci ne prihaja do večjih razlik. Izven Evrope so bile najpogostejše destinacije slovenskih

športnih selivcev Združene države Amerike, Avstralija in Japonska. Res je, da se največ športnikov in športnih delavcev seli v bližnje, sosednje države, da so nekatere države favorizirane in da so za ukvarjanje s specifičnim športom potrebni posebni pogoji (npr. sneg za smučarje). V bodoče bi bilo smiselno opraviti še druge analize, ki bi dodatno pojasnile geografske značilnosti slovenskih športnih selivcev, pa tudi vzroke in težave ter omejitve slovenskih športnih selivcev. Da je športnih in drugih selitev iz leta v leto več, pa govorijo vse študije in pa aktualno družbeno dogajanje.

Viri in literatura

1. Agergaard, S., 2008. Elite athletes as migrants in Danish women's handball. *International Review for the Sociology of Sport*, 43, 1, str. 5–19. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://irs.sagepub.com/content/43/1/5>.
2. Andreff, W., 2009. The Economic Effects of »Muscle Drain« in Sport. V: Walters, G., Rossi, G. (ed.). *Labour Market Migration in European Football. Key Issues and Challenges*. London, Birkbeck Sport Business Centre, str. 9–31. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://tinyurl.com/ogy8d73>

3. Beaverstock, J. V., 2005. Transnational elites in the city. British highly skilled intercompany transferees in New York City's financial district. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 31, 2, str. 245–268. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://www.tandfonline.com/loi/cjms20#UlmEHxCLx3U>
4. Bon, M., Doupona Topič, Mojca, Šibila, M. (2016). The El Dorado of handball? Foreign female players stay, while domestic players return from abroad (2016). *Journal of Human Kinetics*, ISSN 1640-5544, 2016, vol. 50, str. 219–227.
5. Bon, M., Zakrajšek, M., Doupona Topič, M. (2015): Značilnosti migracij v slovenskem ženskem rokometu v obdobju 2000-2011. *Šport*, ISSN 0353-7455, 2015, letn. 63, št. 3/4, str. 104-108,
6. Carter, T. F., 2013. Re-placing sport migrants. Moving beyond the institutional structures informing international sport migration. *International Review for the Sociology of Sport*, 48, 1, str. 66–82. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://irs.sagepub.com/content/48/1/66>
7. Connor, J. M. in Griffin, A. L., 2009. The Muscle Trade. *International track and field athlete mobility, colonialism and development*. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://tinyurl.com/kjueakn>
8. Darby, P., 2002. *Africa, Football, and FIFA. Politics, Colonialism, and Resistance*. London and Portland, Frank Cass Publishers, 236 str.
9. Doupona Topič, M. in Bon, M., 2008. The paths of migration in European handball. V: Doupona Topič, M., Ličen, S. (ur.). *Sport, culture & society. An account of views and perspectives on social issues in a continent (and beyond)*. Ljubljana, Faculty of sport, str. 80–84.
10. Elliott, R. in Maguire, J., 2008. Thinking Outside of the Box. Exploring a Conceptual Synthesis for Research in the Area of Athletic Labor Migration. *Sociology of Sport Journal*, 25, 4, str. 482–497. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://tinyurl.com/mwmdjo4>
11. Gobec, M., 2013. *Geografske značilnosti selitev slovenskih športnikov in športnih delavcev*: diplomsko delo. Filozofska fakulteta. Ljubljana
12. Lee, S., 2010. Global Outsourcing. A Different Approach to an Understanding of Sport Labour Migration. *Global Business Review*, 11, 2, str. 153–165. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://gbr.sagepub.com/content/11/2/153>
13. Magee, J. in Sugden, J., 2002. The World at their Feet. Professional Football and International Labor Migration. *Journal of Sport & Social Issues*, 26, 4, str. 421–437. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://jss.sagepub.com/content/26/4/421.full.pdf+html>
14. Maguire, J., 2004. Sport labor migration research revisited. *Journal of Sport and Social Issues*, 28, 4, str. 477–482. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://jss.sagepub.com/content/28/4/477.full.pdf+html>
15. Maguire, J., 2008. »Real politic« or »ethically based«. Sport, globalization, migration and nation-state policies. *Sport in Society*, 11, 4, str. 443–458. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17430430802019375#Ulm-mwxCLx3U>
16. Maguire, J., Pearton, R., 2000. The impact of elite labour migration on the identification, selection and development of European soccer players. *Journal of Sports Sciences*, 18, 9, str. 759–769. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://www.tandfonline.com/toc/rjsp20/18/9#UlmnjRCLx3U>
17. Meyer, J-B., 2001. Network approach versus brain drain. *Lessons from the Diaspora*. *International Migration*, 39, 5, str. 91–110. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1468-2435.00173/pdf>
18. Wagg, S., Brick, C., Wheaton, B. in Caudwell, J., 2009. *Key Concepts in Sport Studies*. London, SAGE Publications, 264 str. Pridobljeno: 12. 4. 2016: URL: <http://www.sagepub.com/booksProdDesc.nav?prodId=Book224894>
19. Zupančič, J. (2013): *Kulturna geografija : raznolikost svetovnega prebivalstva in kulturnih pokrajin*. 1. izd. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Matic Gobec
Dole 24, 3230 Šentjur
matic.gobec@gmail.com